

بارداری و زایمان ویلیامز

ویراست بیست و چهارم
(جلد سوم)

ترجمه

دکتر بهرام قاضی جهانی

روشنک قطبی

ویرایش

دکتر شهرزاد انصاری

نظارت

دکتر ملک منصور اقصی

ناشر: شرکت گلپان نشر

مرکز مدیریت تدوین کتب علوم پزشکی (MEDIC)

نقاشی روی جلد:

طرح روی جلد: دکتر ملک منصور اقصی

طراحی داخلی و هماهنگی تولید: حسن روشنایی

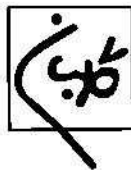
مدیریت چاپ و صحافی: ابوالقاسم حسینی

تایپ و صفحه آرایی: لیلا قلیزاده - رقیه تفلیسی

بارداری و زایمان ویلیامز
ویراست بیست و چهارم (جلد سوم)

نوشته : کانینگهم - لونو - بلوم - اسپانگ - دشی - هافمن - کیسی و شفیلد
ترجمه : دکتر بهرام قاضی جهانی - روشنگر قطبی
ویرایش : دکتر شهرزاد انصاری
نظارت : دکتر ملک منصور اقصی

نام کتاب : بارداری و زایمان ویلیامز
ناشر : گلبن نشر با همکاری قاضی جهانی
ناشر اصلی : مک گراو هیل
نقاشی روی جلد : زن گل به دست - منسوب به کاشی کاران شیراز (نیمه نخست قرن ۱۴ ه.ق)
طرح روی جلد : دکتر ملک منصور اقصی
واژه پردازی : لیلا قلیزاده - رقیه تقیسی
طراحی داخلی : حسن روشنایی
لیتوگرافی : دانا گراف
چاپ : گلبن
صحافی : گلستان
شمارگان : ۵۸۰۰ نسخه
نوبت چاپ : نخست، ۱۳۹۴
قیمت (جلد سوم) : ۹۰۰,۰۰۰ ریال
شابک (جلد سوم) : ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۰-۱۸۱-۷
شابک (دوره) : ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۰-۱۷۸-۷

لطفاً از سایت انتشارات گلبن به نشانی زیر دیدن فرمایید

www.golbanpub.com

think different

عنوان و نام پدیدآور

: بارداری و زایمان ویلیامز / مؤلف اف. گری کانینگهام ... [و دیگران]؛ ترجمه بهرام قاضی جهانی،

مشخصات نشر

: روشنگر قطبی؛ ویرایش شهرزاد انصاری؛ نظارت ملک منصور اقصی.

مشخصات ظاهری

: تهران: گلپان: قاضی جهانی، ۱۳۹۳.

شابک

: ۳ ج.

وضعیت فهرست نویسی

: دوره: ۷-۱۷۸-۱۵۰-۹۶۴-۹۷۸ ج ۱: ۴-۱۷۹-۱۵۰-۹۶۴-۹۷۸

یادداشت

: فیبا

: عنوان اصلی: Williams Obstetrics, 24th ed. c2014

موضوع دیگر

: آبستنی و زایمان.

شناسه افزوده

: کانینگهام، اف. گری

شناسه افزوده

: قاضی جهانی، بهرام، ۱۳۴۳ - مترجم

شناسه افزوده

: قطبی، روشنگر، ۱۳۴۴ - مترجم

شناسه افزوده

: انصاری، شهرزاد

شناسه افزوده

: اقصی، ملک منصور

شناسه افزوده

: ویلیامز، جان ویت ریچ، ۱۸۶۶-۱۹۳۱ م.

رده بندی کنگره

: RC ۵۲۵/۱۹ ۲۶ ۱۳۹۳ الف

رده بندی دیویی

: ۶۱۸/۲

شماره کتابشناسی ملی

: ۳۶۵۷۶۵۳

مقدمه نویسندگان

ویراست بیست و چهارم کتاب بارداری و زایمان ویلیامز، به طور گسترده و استراتژیک تحت سازماندهی مجدد قرار گرفته است. اگرچه هدف اصلی ما نوشتن کتاب برای پزشکان و ماماها، پر مشغله‌ای است که در واقع در خط مقدم این عرصه قرار دارند، همچنان به ارایه اصول کلی آناتومی و فیزیولوژی مادر، مراقبتهای قبل از حاملگی و پره‌ناتال، لیبر، زایمان و دوره نفاس و همچنین به توضیح مفصل در زمینه عوارض مامایی (زایمانی) مانند لیبر پره‌ترم، خونریزی، هیپرتانسیون و بسیاری از موارد دیگر ادامه داده‌ایم. در این ویراست نیز همچون گذشته، بر اصول پایه مامایی بالینی تأکید کرده‌ایم و تأکید ویژه‌ای در مورد اصول بیوشیمیایی و فیزیولوژیک روند تولیدمثل زنان داشته‌ایم. همچنین همان گونه که شاخص اصلی ویراستهای پیشین کتاب تکیه بر تجارب مبتنی بر شواهد بود، در این ویراست نیز این توضیحات در تناسب با تجارب مبتنی بر شواهد آورده شده‌اند. چارچوب بازآرایی شده کتاب، باعث می‌شود تأکید بیشتر بر جنین به عنوان «یک بیمار» امکان پذیر گردد و تشخیص و درمان جنینی در سطح گسترده‌ای تحت پوشش قرار گیرد. برای تکمیل این تغییرات، بیش از ۱۰۰ تصویر جدید در زمینه سونوگرافی و تصویربرداری بارزوناتاس مغناطیسی (MRI) افزوده شده‌اند که آناتومی طبیعی جنین و ناهنجاریهای جنینی شایع را نشان می‌دهند. در نهایت برای تأکید بر جنبه‌های مختلف طب مادری - جنینی، همچنان به توضیح انواع متعدد اختلالات داخلی (طبی) و جراحی که ممکن است در سیر حاملگی رخ بدهند، ادامه داده‌ایم.

برای دستیابی به این اهداف، کتاب حاضر با بهره‌گیری از بیش از ۳۰۰۰ مقاله جدید که تا سال ۲۰۱۴ منتشر شده بودند، روزآمد شده است. علاوه بر این، بیش از ۹۰۰ گراف شامل سونوگرامها، تصاویر MRI، فوتوگرافها، میکروگرافها و گرافهای مربوط به داده‌ها وجود دارند که اکثر آنها با رنگهای زنده و گویا چاپ شده‌اند. قسمت اعظم کارهای هنری اصلی، برعهده تصویربرداران طبی مؤسسه ما بوده است.

ما در این ویراست نیز همانند ویراستهای قبلی، گایدلاینهای جدید و معاصر منتشر شده توسط سازمانهای تخصصی و دانشگاهی را وارد کتاب کرده‌ایم؛ از جمله این سازمانها، می‌توان به «کالج متخصصان زنان و مامایی آمریکا»، «انجمن طب مادری - جنینی»، «مؤسسات ملی سلامت»، و «مرکز کنترل و پیشگیری از بیماریها» اشاره کرد. بسیاری از این داده‌ها در قالب حدود ۱۰۰ جدول جدیداً طراحی شده به اختصار آورده شده‌اند. در این جداول، اطلاعات با چارچوب خاصی آرایش داده شده‌اند تا به آسانی قابل خواندن و قابل استفاده باشند. علاوه بر این، الگوریتمهای تشخیصی و درمانی متعددی برای راهنمایی افراد شاغل در طبابت عملی، به کتاب افزوده شده‌اند. اگرچه تلاش ما بر این بوده است که به منظور ارایه گزینه‌های متعدد مبتنی بر شواهد، در این گونه طرحهای درمانی از منابع متعددی بهره بگیریم، تجارب بالینی خود را نیز که حاصل یکی از مراکز بزرگ خدمات مامایی هستند در این چارچوب گنجانده‌ایم. طبق معمول، اگرچه ما بر این باور هستیم که این موارد نمونه‌های منظم و معتبری از طب مامایی مبتنی بر شواهد هستند، کاملاً بر این نکته نیز اذعان داریم که گزینه‌های مذکور تنها روش درمان محسوب نمی‌شوند.

در ویراست بیست و چهارم کتاب، شاهد غیبت چهار همکار بسیار تأثیرگذارمان هستیم که سهم ارزشمندی در تدوین ویراستهای قبلی کتاب بارداری و زایمان ویلیامز داشتند. دکتر John Hauth از «دانشگاه الاباما بیرمنگام» که جزو نویسندگان ویراستهای ۲۱ تا ۲۳ کتاب بودند، هم‌اینک نیروی خود را صرف تلاشهای تحقیقاتی کرده‌اند. دکتر Dwight Rouse که جزو نویسندگان کمکی ویراست ۲۲ و نویسندگان اصلی ویراست ۲۳ کتاب بودند، درحال حاضر

در دانشگاه «براون» عهده‌دار مسؤولیتهای بالینی و تحقیقاتی هستند. ما بی‌شک کمبود آنان و دانش گسترده ایشان را در زمینه فرازوشیهای کارآزماییهای شاهددار تصادفی و مفهوم واقعی آنها احساس می‌کنیم! یکی از همکاران ما در «مرکز طبی دانشگاه جنوب غربی تگزاس» که از کنار ما رفته‌اند، دکتر George Wendel, Jr. هستند که جزو نویسندگان کمکی ویراستهای ۲۲ و ۲۳ کتاب بودند و در حال حاضر نقش مهمی در نظارت بر توسعه «واحد رسیدگی به گواهی نامه‌های مورد تخصصی زنان و مامایی آمریکا» دارند. دکتر Jim Alexander نیز که جزو افراد مشارکت‌کننده در ویراست ۲۳ کتاب بودند، برای ادامه کار در «مونتان» ما را ترک کرده‌اند. این پزشکان مجرب و مستعد، دانش ارزشمند خود را هم در زمینه طب مبتنی بر شواهد و هم در زمینه تجارب بالینی خود در اختیار ما قرار داده بودند. ما برای پر کردن جای خالی این همکاران قابل اعتماد و دانشمند، چهار نویسنده جدید را که همگی متعلق به «مرکز طبی دانشگاه جنوب غربی تگزاس» هستند و هر کدام در حوزه‌های مهمی از طب معاصر مامایی و طب مادری - جنینی تبحر دارند، به کار گرفتیم. دکتر Jodi Dasche که مشارکت بسیار زیادی در ویراستهای ۲۱ تا ۲۳ کتاب داشتند، به عنوان نویسنده به ما پیوستند و تجارب بسیار ارزشمند خود را در مورد سونوگرافی مامایی، تشخیص جنینی و ژنتیک پره‌ناتال در اختیارمان قرار دادند. دکتر Barbara Hoffman نیز دانش بالینی گسترده خود را در زمینه طب مامایی عمومی و روشهای جلوگیری از حاملگی و همچنین رویان‌شناسی، آناتومی و پاتولوژی جفت در اختیار این مجموعه قرار دادند. دکتر Brian Casey تجربیات عمیق خود را در مورد مامایی و تحقیقات با توجه ویژه به دیابت، اختلالات رشد جنین و فیزیولوژی جنین به این کتاب افزودند. دکتر Jeanne Sheffield نیز با دانش و تیزهوشی بالینی خود همراه با علایق تحقیقاتی در زمینه اختلالات طبی مادر، مراقبتهای ویژه و عفونتهای مامایی و پری‌ناتال به ما پیوستند.

دو تن از نویسندگان سابق این کتاب نیز با بازگشت خود به این مجموعه، سهم بسزایی در پربارتر کردن این کتاب داشته‌اند. ما از تجارب و دانش خارق‌العاده دکتر Diane Twickler در زمینه پیشرفتهای بالینی و تکنولوژیک مرتبط با تصویربرداری سونوگرافیک جنین و مادر و نیز تکنیکهای رادیوگرافیک (x-ray) و MRI بهره‌مند شده‌ایم. دکتر Mala Mahendroo دانشمند مستعدی در زمینه علوم پایه هستند که همچنان نقش ارزشمندی در انتقال یک‌دست جنبه‌هایی از تولیدمثل انسان که با علوم پایه در ارتباط هستند، ایفا کرده‌اند. در نهایت، با کمک چهار نویسنده کمکی جدید در کنار تیم نویسندگان، تهیه این کتاب امکان پذیر شده است. دکتر Kevin Worley و دکتر Seth Hawkins قدرت بیشتری به مباحث بالینی و آکادمیک طب مادری - جنینی بخشیده‌اند. دکتر Don McIntire مسؤولیت جمع‌آوری قسمت اعظم داده‌های حاصل از پایگاههای اطلاعاتی وسیع را با بازنگری تاریخی بر مرکز بزرگ خدمات مامایی در بیمارستان پارکلند و «مرکز طبی دانشگاه جنوب غربی تگزاس»، برعهده داشته است. آقای Lweis Calver همچون ویراستهای قبلی در این ویراست نیز وظیفه بی‌نقص نظارت و تدارک امور هنری جدید را عهده‌دار بوده است. در مجموع، قدرت و توان تک‌تک افراد مشارکت‌کننده در این کتاب، به توان کلی ما در انجام این تلاش آکادمیک افزوده است.

F. Gary Cunningham

Kenneth J. Leveno

Steven L. Bloom

چاپ ۲۴ کتاب بارداری و زایمان ویلیامز این بار تماماً توسط اساتید Parkland Health and Hospital System که قبلاً Parkland Memorial Hospital نام داشت بازنویس شده است. هم‌اکنون در بخش زنان و زایمان این بیمارستان پزشکان هم‌وطن ایرانی ما مشغول به کارند که مایه افتخارمان هستند.

نویسندگان، بیش از سه هزار مقاله و guideline مراکز معتبر جهان را مرور کرده‌اند و تغییرات لازم را اعمال داشته‌اند. دانش مامائی و زنان، مثل تمام شاخه‌های علوم پزشکی، دانشی است دینامیک. یعنی این که مدام با کشفیات و یافته‌های جدید تغییر می‌کند. آن چه دیروز معتبر بود ممکن است امروز دیگر اعتباری نداشته باشد. یک دلیل ظهور guideline همین است، زیرا که کتاب‌های حجیم و مفصلی مثل ویلیامز امکان بازنگری، مثلاً هر شش ماه را ندارند. اما guideline هر روز می‌تواند ماده‌ای به آن اضافه یا از آن کم شود، یا برای چندین سال بدون تغییر باقی بماند. طبیعی است که مثلاً پیشنهاد روش مراقبت پارگی زودرس کیسه آب در کتاب ویلیامز با راهنمای کالج زنان و زایمان آمریکا (ACOG) یا کالج سلطنتی زنان و زایمان انگلستان (RCOG) یا هر ارگان معتبر دیگر نمی‌تواند اختلاف فاحشی با هم داشته باشد زیرا که همه به منابع اطلاعاتی یکسانی دسترسی دارند و از آن‌ها استفاده می‌کنند. اختلاف عمده این است که guideline فقط برای موارد مهم و شایع به شکلی موجز و قابل استفاده در کار عملی روزانه به شکل ۱، ۲، ۳... نوشته می‌شوند. مثلاً برای سقط مکرر چه تست‌هایی انجام دهیم؟ چه تست‌هایی فایده‌ای ندارد؟ و چه اقداماتی نکنیم؟ و یا خوتربیزی بعد از زایمان، پارگی زودرس کیسه آب، پره‌اکلامپسی، زایمان زودرس، حاملگی خارج از رحم و غیره.

کتاب، مثل همین کتاب ویلیامز، به عمق مطلب می‌رود و از پایه و اساس بررسی می‌کند که مثلاً چرا سقط رخ می‌دهد و بعد چرا مکرر ممکن است این اتفاق بیفتد. با جزئیات می‌گوید که ما چه چیزهایی را می‌دانیم و چه نکته‌هایی را هنوز، یعنی تا زمان نوشتن کتاب، نمی‌دانیم. لذا در کنار خواندن کتاب‌های مرجع، مثل همین کتاب، باید مرتباً به آخرین مقالات هم دسترسی پیدا کرد. زیرا که نکته‌ای را که نویسندگان کتاب در هنگام نگارش کتاب نمی‌دانسته‌اند ممکن است دو ماه بعد از چاپ کتاب کشف شود. دینامیسیم علم همین است و باید با آن، نه فقط با یک کتاب، بلکه با همه تغییر و تحولات همراه بود.

ترجمه دقیق کتاب ویلیامز حقیقتاً کاری بس مشکل است که آقای دکتر قاضی‌جهانی و خانم روشنگر قطبی، مثل همیشه، از پس آن خوب برآمده‌اند و فقط خودشان می‌دانند که چه ساعت‌ها و روزها و ماه‌هایی را بر سر آن گذاشته‌اند. خانم دکتر انصاری با دقت، صفحه به صفحه متن‌های ترجمه‌شده را با اصل تطبیق داده‌اند و آقای روشنائی در مؤسسه گلبان و همکارانشان تمام توان خود را گذاشته‌اند که ترجمه فارسی، صفحه‌بندی، عکس‌ها، گراف‌ها و همه چیز تا حد امکان چون اصل کتاب باشد. پیشنهاد می‌کنم هر که علاقه‌مند است بداند چنین کاری چگونه به سرانجام می‌رسد، فقط یک صفحه از اصل کتاب را ترجمه و آماده و بالاخره چاپ کند تا مظنه دستش بیاید. بنده هم ناظر و تحسین‌گوی این همه تلاش بوده‌ام و لاغیر. همین.

مقدمه مترجم

وقتی ویراست بیست و چهارم کتاب بارداری و زایمان ویلیامز به دستم رسید، تا حدودی شگفت زده شدم. با توجه به سابقه ویراستهای قبلی انتظار تغییرات را داشتم اما نه در این حد. کتاب با تلفیقی از نویسندگان سابق و جدید به طور کامل بازبینی و در بخشهایی کاملاً بازنویسی شده و آرایش فصلها و بخشهای کتاب نیز متحول شده است. به طوری که ۸ بخش قبلی به ۱۲ بخش و ۵۹ فصل قبلی به ۶۵ فصل تغییر یافته است. سازمان دهی جدید کتاب منطقی تر به نظر می رسد، چون به عنوان مثال بخشی مستقل به «جنین بیمار» اختصاص داده شده که حاوی فصلهای «تصویربرداری از جنین»، «مایع آمنیون»، «تراتولوژی»، «ژنتیک»، «تشخیص پره ناتال»، «اختلالات جنین»، «درمان جنین» و «بررسی جنین» است، درحالی که در ویراست قبلی این فصلها به طور پراکنده در لابه لای سایر فصلها آورده شده بودند. با نگاهی اجمالی به فهرست کتاب، متوجه این تغییرات خواهید شد.

با توجه به اینکه بسیاری از فصلها بازنویسی شده بودند و نیاز به ترجمه مجدد داشتند، تمام این فصلها را شخصاً با کمک همسر گرامی و سخت کوشم خانم روشنک قطبی ترجمه کردیم و ایشان علاوه بر مشارکت در ترجمه، بار دیگر تمام فصلها را کلمه به کلمه با متن مطابقت دادند. در مرحله بعدی، سرکار خانم دکتر انصاری بار دیگر تمام متنها را اعم از ترجمه شده و بازبینی شده با متن اصلی مطابقت دادند و در نهایت استاد گرانقدر جناب آقای دکتر اقصی با لطف همیشگی خود نظارت نهایی را بر کار انجام دادند و آنچه تقدیمتان می شود حاصل کار این بزرگواران است. بی شک بدون این چند مرحله نظارت، مجبور بودید متن پر غلط مرا بخوانید!

صفحه آرایی زیبای کتاب حاصل تلاش همکارانم خانمها لیلا قلیزاده و رقیه تفلیسی و طراحی دل انگیز صفحه به صفحه کتاب حاصل هنر و تلاش دوست و برادر گرامی ام جناب آقای حسن روشنایی است، که از همه این عزیزان و همچنین پرسنل شرکت گلبان نشر و انتشارات قاضی جهانی نهایت تشکر و سپاس را دارم.

پس از ۲۵ سال تلاش و تجربه در زمینه ترجمه و ویرایش کتابهای علوم پزشکی و مامایی - زنان، تلاش کرده ام متنی روان و تا حد امکان بی غلط تقدیمتان کنم، اما همان گونه که بارها گفته ام شما این تجربه را زیاد هم جدی نگیرید! دست به قلم ببرید و هر جا به کوچکترین اشکال اعم از تایپی، ویرایشی و علمی برخوردید، به نشانی bahramghazijahani@yahoo.com به اطلاع بنده و همکاران برسانید تا در چاپهای بعدی اصلاحشان کنیم. امیدوارم همان لذتی را که من در هنگام ترجمه کتاب برده ام، شما هم با خواندن آن ببرید.

بهرام قاضی جهانی

مقدمه ناشر

وقتی ناشری بخواهد با دید علمی تر به موضوع نشر کتب تخصصی نگاه کند، با وظایف و تعهداتی روبه‌رو می‌شود که تاکنون چندان درگیر آنها نبوده است. گلبان از همان روز اول با بهره‌گیری از استادان صاحب‌نام و مترجمان، مؤلفان و ویراستاران نام‌آشنا، در پی آن بود با نگرشی جدید و دانش‌محور، گامی نو در صنعت نشر کتب علوم پزشکی کشور بردارد. چون الگوی معتبری نداشتیم با توکل به خدا و با بهره‌گیری از تجربیات قبلی خود پای در راه گذاشتیم و البته معتزیم در کنار روشهای علمی، بی‌نیاز از روش آزمون و خطا نیز نبودیم. البته در این آزمون و خطا هرگز نخواستیم از مسیر و نگرش علمی خارج شویم و اگر هم شده باشیم، ناخواسته بوده است.

فعالترین بخش شرکت گلبان نشر، قسمت کتابهای زنان و مامایی است و ترجمه تقریباً تمام کتابهای مرجع این رشته، در این شرکت به چاپ رسیده است. استقبال کم‌نظیر مخاطبان از همه کتب منتشر شده بویژه کتب مرتبط با بیماریهای زنان و مامایی، وظیفه ما را سنگینتر کرده و ما را در جستجوی راههایی جدید برای جلب رضایت هرچه‌بیشتر شما واداشته است.

در اولین گام سعی کردیم با بهره‌گیری از بهترین استادان، عالی‌ترین سطح نظارت را بر کتب زنان و مامایی فراهم کنیم و در این زمینه از دانش والا و محبت‌های فراوان استاد ارجمند جناب آقای دکتر ملک‌منصور اقصی بهره‌مند شدیم. ترجمه این کتب را نیز به بهترین و مجربترین مترجمان و ویراستاران سپردیم تا متنی کم‌خطا و پربار در اختیار دانش‌پژوهان قرار گیرد. سپس تلاش کردیم بهترین کیفیت فنی را برای این کتابها فراهم کنیم. در این روند، علاوه بر بهره‌گیری از تجارب اهل فن در امور چاپ، تصمیم گرفتیم در سطح دیگری نیز بر کیفیت کارهای خود اعمال نظارت کنیم. به این منظور، سیستم مدیریت کیفیت را در انتشارات مستقر کردیم و در نهایت موفق به دریافت گواهینامه «ایزو» در مدیریت کیفیت شدیم.

گام بزرگ دیگری که برداشته شد، این بود که به منظور رعایت حقوق معنوی اثر، از ناشر اصلی کتابها مجوز (کپی‌رایت) گرفته شود. با اینکه این کار فعلاً در ایران ضروری نیست و شدیداً بر هزینه‌های نشر می‌افزاید، تصمیم گرفتیم با رعایت اصول مدنی و حقوقی، به درست کار کردن عادت کنیم. در چاپ این کتاب سعی کرده‌ایم در کنار رعایت نکات علمی که مسؤولیت خطیر آن برعهده جناب آقای دکتر اقصی، سرکار خانم دکتر انصاری و مترجمان کتاب بوده است، از نظر فنی نیز اثر را با کیفیت مطلوب در اختیارتان قرار دهیم تا استفاده از مطالب پربار آن برای شما آسانتر شود.

حسن‌روشنایی

مدیر عامل شرکت گلبان نشر

فهرست

بخش یازده (ادامه)

عوارض زایمانی (مامایی)

۹۸۷	صل چهل و دوم: لیبر پره ترم
۱۰۲۵	صل چهل و سوم: حاملگی پست ترم
۱۰۳۷	صل چهل و چهارم: اختلالات رشد جنین
۱۰۵۹	صل چهل و پنجم: حاملگی چندقلویی

بخش دوازده

عوارض طبّی و جراحی

۱۱۰۳	صل چهل و هشتم: ملاحظات عمومی و ارزیابی مادر
۱۱۱۹	صل چهل و نهم: مراقبتهای ویژه و تروما
۱۱۴۵	صل چهل و دهم: چاقی
۱۱۵۹	صل چهل و یازدهم: اختلالات قلبی - عروقی
۱۱۹۱	صل پنجاهم: هیپرتانسیون مزمن
۱۲۰۳	صل پنجاه و یکم: اختلالات ریوی (تنفسی)
۱۲۲۳	صل پنجاه و دوم: اختلالات ترومبوآمبولیک
۱۲۵۱	صل پنجاه و سوم: اختلالات کلیه و دستگاه ادراری
۱۲۷۳	صل پنجاه و چهارم: اختلالات دستگاه گوارش
۱۲۹۱	صل پنجاه و پنجم: اختلالات کبد، کیسه صفرا و پانکراس
۱۳۱۳	صل پنجاه و ششم: اختلالات هماتولوژیک
۱۳۴۱	صل پنجاه و هفتم: دیابت شیرین
۱۳۶۷	صل پنجاه و هشتم: اختلالات اندوکرین
۱۳۹۱	صل پنجاه و نهم: اختلالات بافت همبند
۱۴۱۳	صل شصتم: اختلالات عصبی (نورولوژیک)
۱۴۳۳	صل شصت و یکم: اختلالات روانی
۱۴۴۵	صل شصت و دوم: اختلالات پوستی (درماتولوژیک)
۱۴۵۱	صل شصت و سوم: بیماریهای نئوپلاستیک
۱۴۷۳	صل شصت و چهارم: بیماریهای عفونی
۱۵۰۳	صل شصت و پنجم: بیماریهای آمیزشی

ضمیمه ۱۵۲۷

نمایه فارسی ۱۵۴۳

www.ketab.ir